

POSTANOWIENIE

Dnia 20 marca 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Kazimierz Klugiewicz

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.,
w sprawie **M. S.**,
skazanego z art. 300 § 1 k.k.,
po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 20 marca 2024 r.,
kasacji wniesionej przez obrońcę skazanego
od wyroku Sądu Okręgowego w Częstochowie
z dnia 6 września 2023 r., sygn. akt VII Ka 530/23,
utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego w Częstochowie
z dnia 18 maja 2023 r., sygn. akt IV K 448/21,

p o s t a n o w i ł:

- 1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;**
- 2. kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego, w tym nieuiszczoną opłatą od kasacji, obciążyć skazanego.**

UZASADNIENIE

M. S. wyrokiem Sądu Rejonowego w Częstochowie z dnia 18 maja 2023 r., sygn. akt IV K 448/21, został uznany za winnego tego, że w dniu 11 sierpnia 2015 roku w C., w sytuacji grożącej mu niewypłacalności, udaremnił zaspokojenie swojego wierzyciela R. W., który w dniu 27 lipca 2015 roku uregulował należność w wysokości 58 294,59 złotych, wynikającą z wyroku Sądu Rejonowego w Częstochowie z dnia 9 marca 2015 r. w sprawie XII C 1489/14, prawomocnego z

dniem 22 lipca 2015 r., a którego wierzytelność została następnie zasądzona w ww. kwocie wyrokiem Sądu Rejonowego w Częstochowie z dnia 17 maja 2018 roku sygn. akt. XII C 2866/17, przez to, że sprzedał składnik swojego majątku w postaci nieruchomości lokalowej położonej w C. ul. [...], tj. przestępstwa z art. 300 § 1 k.k., za które wymierzono mu karę 6 miesięcy pozbawienia wolności.

Od tego wyroku apelację wniósł obrońca oskarżonego, który – podnosząc zarzuty: błędu w ustaleniach faktycznych, naruszenia prawa materialnego (art. 300 § 1 k.k. w zw. z art. 4 k.k.), naruszenia przepisów prawa procesowego, które miało wpływ na zapadłe w sprawie rozstrzygnięcie (art. 7 k.p.k.) – wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i uniewinnienie oskarżonego M. S. od popełnienia zarzucanego mu czynu.

Sąd Okręgowy w Częstochowie wyrokiem z dnia 6 września 2023 r., sygn. akt VII Ka 530/23, utrzymał w mocy zaskarżony wyrok.

Od orzeczenia Sądu odwoławczego kasację wniósł obrońca skazanego, który sformułował następujące zarzuty:

1. rażące naruszenie prawa materialnego tj. art. 300 § 1 k.k. w zw. z art. 4 k.k. poprzez zastosowanie wobec M. S. przepisu w brzmieniu mniej korzystnym niż obowiązującym w chwili czynu tj. w aktualnym brzmieniu tytułu rozdziału, w którym przepis ten się znajduje, podczas gdy dopiero z dniem 25.05.2019 roku, tytuł rozdziału XXXVI uległ zmianie z dotychczasowego: „Przestępstwa przeciwko obrotowi gospodarczemu” na: „Przestępstwa przeciwko obrotowi gospodarczemu i interesom majątkowym w obrocie cywilnoprawnym”;

2. rażące naruszenie prawa procesowego, które mogło mieć istotny wpływ na treść orzeczenia tj. art. 433 § 2 w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. poprzez niewłaściwą kontrolę odwoławczą zarzutów apelacji nr 2, 3 i 4:

a) zarzutu naruszenia przepisów prawa procesowego tj. art. 7 k.p.k., które miało wpływ na zapadłe w sprawie rozstrzygnięcie, poprzez dowolne przyjęcie, iż:

- M. S. wiedział o zapadłym w dniu 22.07.2015 roku wyroku Sądu Okręgowego na podstawie dowolnego wniosku, iż skoro profesjonalny pełnomocnik

reprezentujący go miał obowiązek informować go o przebiegu sprawy, to w rzeczywistości realnie to uczynił (niniejsze może być również przedmiotem zarzutu naruszenia art. 5 § 2 k.p.k.);

- M. S. został poinformowany przez pokrzywdzonego o dokonanej zapłacie na rzecz Regionu [...] NSZZ S., przy czym jest to stwierdzenie Sądu o wysokiej ogólności, nie odnoszące się nawet do okresu, kiedy to powiadomienie miało nastąpić, jak i jego formy;

- M. S. przyjął zapłatę za mieszkanie w gotówce na podstawie rzekomej obawy przed egzekucją ze strony pokrzywdzonego, podczas gdy to była jedyna forma zapłaty zaoferowana przez kupującego, a oskarżony nie wiedział o wyrokach z 09.03.2015 roku i 22.07.2015 roku;

b) zarzutu naruszenia przez Sąd art. 7 k.p.k., które mogło mieć wpływ na zapadłe w sprawie orzeczenie poprzez pominięcie przez Sąd ujawnionych w sprawie okoliczności, iż:

- M. S. z dniem 29.05.2014 roku został wykreślony z CEiLDG czego skutkiem jest okoliczność, iż w dacie 11.08.2015 roku nie prowadził działalności gospodarczej (M. S. na rozprawie dniu 21.10.2021 roku wyjaśnił, iż w przedmiotowym okresie nie prowadził działalności gospodarczej),

- M. S. z dniem 17.10.2012 roku wymeldował się z adresu ul. [...] w C. i opuścił P., zamieszkując w W. B.,

- dotacja Regionu [...] NSZZ S. nie została przez oskarżonego wypłacona z konta i pozostawała na nim w chwili opuszczenia przez oskarżonego P., co utwierdzało go w przekonaniu, iż nie jest nic winien Regionowi [...] NSZZ S.,

c) błąd w ustaleniach faktycznych polegający na przyjęciu, iż M. S. wiedział o zapadłym w dniu 22.07.2015 roku wyroku przed dniem 11.08.2015 roku, podczas gdy w sprawie nie ma na tę okoliczność żadnego dowodu.

Na podstawie tak sformułowanych zarzutów autor kasacji wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w Częstochowie do ponownego rozpoznania.

Prokurator w odpowiedzi na kasację wniósł o uznanie jej za oczywiście bezzasadną i oddalenie na posiedzeniu bez udziału stron.

Sąd Najwyższy rozważył, co następuje.

Kasacja jest bezzasadna w oczywistym stopniu, na co wskazuje już sam rezultat porównania zarzutów kasacyjnych z zarzutami sformułowanymi w apelacji obrońcy.

Jeśli chodzi o zarzut obrazy prawa materialnego, to argumentacja na jego poparcie niemal w całości pokrywa się z treścią apelacji. W istocie jedynie w ostatnim akapicie dotyczącym tego zagadnienia, skarżący przedstawił nowy argument, odnosząc się do stanowiska Sądu odwoławczego, że w chwili powstania zobowiązania skazany nie prowadził już działalności gospodarczej. Odnosząc się do tego zarzutu, na wstępie należy zaaprobować stanowisko Sądu Okręgowego, zgodnie z którym także w okresie przed 25 maja 2019 r., tj. kiedy to nazwa tytułu Rozdz. XXXVI ograniczała się jedynie do przestępstw przeciwko obrotowi gospodarczemu, a nie wskazywała na przestępstwa przeciwko interesom majątkowym w obrocie cywilnoprawnym, podmiotem przestępstwa z art. 300 § 1 k.k. mógł być sprawca nie prowadzący *tempore criminis* działalności gospodarczej (tak: *uchwała Sądu Najwyższego z dnia 20 listopada 2000 r., I KZP 31/00, OSNKW 2001/1-2/5, LEX nr 44029 z glosą O. Górniok, OSP 2001/5/75, w której słusznie wyrażono wątpliwości co do przyznawania przedmiotowi ochrony, zwłaszcza rodzajowemu, tak znaczącej roli*). Nie ma natomiast potrzeby czynienia szerszych rozważań w zakresie tego już – *de lege lata* – nieaktualnego zagadnienia, zwłaszcza że czyn przypisany skazanemu w niniejszej sprawie związany był z obrotem gospodarczym, a zatem godził w rodzajowy przedmiot ochrony odpowiadający pierwotnej intytucji Rozdz. XXXVI Kodeksu karnego. Wynikał bowiem z niezwrócenia dotacji przyznanej przez Region [...] NSZZ „S.” na prowadzenie przez skazanego działalności gospodarczej, zaś powstały stosunek zobowiązaniowy wynikający z umowy poręczenia miał charakter akcesoryjny. To, że ostatecznie doszło do pokrzywdzenia podmiotu będącego osobą fizyczną a sprzedaż nieruchomości nastąpiła w czasie, kiedy skazany zakończył prowadzenie działalności gospodarczej jest kwestia wtórną, która nie rzutuje na wyczerpanie

przez skazanego kompletu znamion czynu zabronionego określonego w art. 300 § 1 k.k. Jak już to zasygnalizowano, brak jest podstaw do zawężania kręgu podmiotów omawianego przestępstwa przez pryzmat określenia tytułu rozdziału, w którym znajduje się dany typ czynu zabronionego. Przepis art. 300 § 1 k.k. *verba legis* nie zawiera znamienia określającego indywidualną cechę podmiotu przestępstwa ani też nie dookreśla szczególnego statusu wierzyciela jako osoby mającej prowadzić działalność gospodarczą, a to literalne brzmienie danego unormowania powinno być podstawą dla rekonstrukcji znamion danego typu czynu zabronionego. Odwoływanie się do rodzajowego przedmiotu ochrony w procesie wykładni ma co do zasady jedynie charakter pomocniczy i może donieść w przypadku występujących wątpliwości interpretacyjnych na gruncie danego przepisu.

Jeśli chodzi o zarzut wadliwej kontroli instancyjnej, to również i w tym zakresie kasacja jawi się jako oczywiście bezzasadna, stanowiąc próbę zdublowania kontroli instancyjnej, czemu rzecz jasna nie służy ten nadzwyczajny środek zaskarżenia. Sąd drugiej instancji wywiązał się należycie z obowiązku rozpoznania apelacji obrońcy M. S., odnosząc się wprawdzie syntetycznie, jednak kompleksowo do zarzutów sformułowanych w rozpoznanym środku odwoławczym. Stanowisko Sądu odwoławczego co do wiedzy skazanego o niekorzystnym dla niego wyroku Sądu Rejonowego w Częstochowie z dnia 9 marca 2015 r., XII C 1489/14 (prawomocnym z dniem 22 lipca 2015 r., kiedy to zapadł wyrok Sądu Okręgowego w Częstochowie, VI Ca 561/15) nie jest dowolne i mogło zostać wyprowadzone z realiów procesowych sprawy cywilnej, tj. tego, że M. S. brał udział w rozprawie 25 lutego 2015 r., kiedy to złożył zeznania (k. 441, t. III), działał przez swojego pełnomocnika profesjonalnego, który w jego imieniu wniósł apelację od wyroku Sądu pierwszej instancji, co oczywiste musiało się odbywać za wiedzą i zgodą skazanego. To, że pokrzywdzony pomimo podejmowanych prób nie mógł skontaktować się ze skazanym oraz fakt, że cena za mieszkanie sprzedawane przez skazanego została uiszczona w gotówce jedynie dopełniają obraz postawy skazanego, ukierunkowanej na udaremnienie zaspokojenia wierzyciela i korespondują z ustaleniami zawartymi w wyroku sądu karnego, na mocy którego M. S. został prawomocnie skazany w związku z przedłożeniem podrobionej

dokumentacji w celu uzyskania dotacji (art. 270 § 1 k.k. w zw. z art. 297 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. – wyrok Sądu Rejonowego w Częstochowie z dnia 26 marca 2012 r., sygn. akt XVI K 301/11).

Mając na uwadze powyższe rozważania, Sąd Najwyższy orzekł jak w postanowieniu, na podstawie art. 637a k.p.k. w zw. z art. 636 § 1 k.p.k. kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego, w tym nieuiszczoną opłatą od kasacji, obciążając skazanego.

[PGW]

[ms]